

4
Arbeiderbladet nr. 97
28 april 1938.

Høires kynisme.

Vårt høire skiller sig ikke vesentlig ut fra de konservative og reaksjonære partier i andre land. Det har her hjemme som ute vært motstand mot alt nytt og forkjetring og mistenkeliggjørelse av de bevegelser og personer som har brutt vei og tatt den tyngste bør. Typisk for det norske høire idag er dets velvilje overfor de fascistiske partier som representerer vold, barbari og undertrykkelse.

Men er en sak først gjennomført og det under den heftigste motstand og kanskje endog sabotasje fra høires side, kommer det etterpå og vil utnytte den på den mest utilsrørte og demagogiske måte. Det rene norske flagg var således høire en torn i øiet. Høire holdt på unions-flagget. Det symboliserte vår nasjonale avhengighet. Det var høires merke. Men nu når det ytre selvstendighetskravet er gjennomført og det rene norske flagg er anerkjent, melder høire sig. Da søker det å annektere flagget og slå sig til ridder på de nasjonale spørsmål.

Ved siste stortingsvalg gikk høire så vidt at det uten blusel tilegnet sig Per Sivles kampdikt «Vi vil oss et land som er frelst og fritt». Det var ikke bare en grov krenkelse av Sivles minne, men et så skjendig misbruk at det måtte vekke avsky blandt alle renslige mennesker. Vi tenker ikke på sakens juridiske, men politiske eller politisk-moralske side. Det er den almenheten i første rekke interesserer sig for.

«Aftenposten» synes midt under de rettsforhandlinger som pågår, at dette «fremfor alt er en morsom sak — med masser av pussige konsekvenser». Det er også en måte å se en slik rettssak på. Bladet kommer imidlertid her i skade for å avdekke noe av høires innerste vesen, av den kynisme som er et så fremtredende trekk ved dets politiske virksomhet.

Også på dette område er det sterke berøringspunkter med fascismen. Dens tilhengere stjeler som ravner fra andre, slagord og paroler fra arbeiderpartiene og radikale gloser og retningslinjer fra tidligere opposisjonsbevegelser. Det er denne svindelegitasjon som har forvirret en hel del og avstedkommet så mange ulykker. Derfor vil den rettssak som Per Sivles datter har anlagt mot høires centralstyre gjøre sin nytte, likegyldig hvilket resultat retten kommer til.

*Arbeiderbladet nr. 10
13 jan. 1938.*

Motstand imot.

På forespørsel om hvilke oppdrag de borgerlige partier har fått av folket i valg, svarer «Aftenposten» på sin egen, utflytende måte at det er mange, men nevner bare ett: å forebygge at sosialismen innføres i Norge. Altså motstand imot. Det er høires oppgave i norsk politikk enten det i en nasjonal kamptid gjelder vår ytre selvstendighet eller det under en økonomisk krise er spørsmål om effektive åtgjerder fra samfundets side. Det er betegnende et bladet ikke nevner en eneste positiv oppgave. Hvilken skulde det forresten være?

Folket i valg har ikke sluttet sig til høires negative politikk. Venstre er ifølge sitt program pliktig til å være med på en rekke sosiale reformer. At det ofte har sviktet sine løfter og forsikringer er en annen sak, men som ikke røkter ved det oppdrag som er gitt. Bondepartiets stilling til den krisepolitikk som er ført, innebærer også konsekvenser for denne stortingsperiode. Det viktigste er dog den tillitserklæring arbeiderregjeringen fikk ved høstens valg. Det er således ingen tvil om det mandat den nye storting har fått.

Men det er et hensyn som høire uten noen som helst skrupler vil sette sig utover. Dikterer finanskapitalen at de borgerlige partier skal trosse folkeviljen, lystre høire uten nølen en slik parole og setter sig i spissen for en borgerlig sammensvergelse hvis hensikt er å stanse alt byggende arbeid og gå til rasering av goder som er gjennomført og om mulig også få gjennomdrevet nye undtagelseslover, rettet mot arbeiderklassen.

Et slikt overklasse- og finansdiktatur er i strid med det arbeidende flertalls interesser og uttalte vilje, og vil i tilfelle bli møtt med en slik storm at det efter en kort tids forløp vil bli feiet vekk. Det tør vi på ny forsikre alle sabotører og diktatur-tilhengere.

Høire, det nasjonale folkeparti.

I.

Høires program begynner med å si at partiet vil samle folket om en nasjonal politikk som trykker fedrelandets sikkerhet. Når det norske høire har hatt så meget vanskeligere enn de fleste andre lands konservative partier med å opptre som den sanne beskytter av de nasjonale interesser, er det fordi partiets egen historie taler et altfor tydelig sprog. Så lenge unionen med Sverige bestod, søkte høire, helt fra partiets stiftelse, sin støtte i kampen mot folkestyret hos den svenske kongemakt. Partiet befant sig flere ganger på kanten av landsforræderiet, særlig da dets regjering i 1884, da det var fare for at landets militærmakt måtte benyttes til forsvar av selvstendigheten, organiserte geværlåsavskruingen som gjorde 30,000 geværer ubrukbare.

De konservatives kamp mot det rene norske flagg er kjent nok. Da Sverdrup i 1879 optok forslag om å stryke unionsmerket i flagget, opstod det en voldsom strid som nådde sitt høydepunkt på det store flaggmøte i Arbeidersamfundet i Oslo 13. mars 1879. Motstanderne blev rasende og en innsender i «Aftenposten» uttalte at «en banket trøje var det minste de (flaggmennene) burde ha». På bryggene blev det slått op plakater med følgende innhold: «Sjømenn! Redaktøren av «Dagbladet», Berner, har ved stortingets president, Sverdrup fremsatt forslag til lov om forandring av vårt smukke og elskede flagg, der er kjent og aktet på alle hav. For å vinne tilhengere for dette skammelige forslag har dikteren B. Bjørnson og professor E. Sars innbudt til et «flaggmøte» i Arbeidersamfundet i aften. Møt derfor op i våre kjekke sjøgutter og vern om flagget. La ikke agitatorene håne det, ti når de håner det, håner de også Eder, der er Norges stolthet. Leve unionen med Sverige. Pereat (ned med) Berner, Sverdrup, Bjørnson og Sars.»

Den store oppgave som foreligger for det norske folk idag er å sikre livsvilkårene for den arbeidende befolkning i by og bygd. Høire er klar over at en løsning av denne oppgave vil rive bort grunnlaget for partiets innflytelse, og det er samtidig klar over at den sosiale kamp pågår i internasjonal målestokk. Særlig i en valgkamp må høire forsøke å fremstille sig som folkestyrets sanne venn, men partiets presse viser altfor tydelig sin sympati for alle reaksjonære bevegelse. Høires presse ser i det nazistiske Tyskland, det fascistiske Italia og de spanske opprørere de fremste forsvarere av «ordnede samfundsforhold». Utenriksredaktør Konstad skrev for kort tid siden i «Aftenposten» at det eneste som stod mellom Europa og undergangen var den tyske armé. Det ser ut til at partiet er beredt til å føre videre tradisjonene fra de tidligere kamper om landets selvstendighet. Den gang fant partiet sin viktigste støtte utenfor landets grenser. Skal høirepresens holdning til de utenrikspolitiske spørsmål idag være et uhyggelig varsel om at det igjen kan komme en tid, da landets selvstendighet må forsvares mot landets egen overklasse og dets «nasjonale folkeparti»?

II.

Høires program lover at det «vil

hevde frihet og rettferdighet for alle, så enhver kan drive sitt arbeid i fred under samfundets beskyttelse».

Partiets formann, fabrikkeier Andresen, skildret i sitt valgforedrag i radioen den utvikling Norge har gjennomgått i de siste 120 år, siden landet hadde 1 million sultende mennesker. Vi har fått gode almenskoler, sykehus i by og bygd. Arbeidsdagen er i byene forkortet fra 16 til 8 timer og arbeiderne har fått ferie med full lønn. Dette og mange andre ting regnet høires fører op og føide så til: «Jeg sier ikke at alle disse fremskritt er utført av høire alene, men av de gamle, borgerlige partier — høire og venstre, som har styrt dette landet lenge før klassepartiene kom til.» Det er jo bra at de som tidligere har trodd at høire har vært alene om å innføre åttetimersdagen og ferier, som har kjempet gjennom lønnsforhøielse og så videre, får vite at også venstre har vært med.

De borgerlige partier, og da sær-

lig høire, vant en stor valgseier i 1930 og høire hadde den beste anledning til å føre videre sitt arbeid for «å sikre frihet og rettferdighet for alle» slik at enhver fortsatt kunde «drive sitt arbeid under samfundets beskyttelse».

Høire viste den gang tydelig efter hvilke linjer den smukke program-post skulde opfylles: Krisens byrder skulde i sin helhet veltes over på den arbeidende befolkning. Arbeidsledigheten nådde et omfang som aldri før. Antallet tvangsauksjoner på landsbygda hadde de foregående år vært høit nok, i 1929 3993, i 1930 4200, men tallet steg til 5862 i 1931 og i 1932 til 6568. På denne måte sattes bøndene i stand «til å drive sitt arbeid under samfundets beskyttelse». Industriarbeiderne fikk smake høires «frihet og rettferdighet» gjennom den storlockout som i 6 måneder satte 80—100,000 arbeidere på gaten, hvorved 13 millioner arbeid dager gikk tapt.

4
Ar beider bladet m: 228
29 Sept. 1936.

IDAG

«Aftenposten» kan ikke like inskripsjonen «Norge for folket». Den skjærer i øinene, og enkelte bra høireborgere får ikke sove om natten. Når hammeren slår ordene fast, føler høire det som et ondt mareritt.

Det må skyldes en arv fra gamle dager. Fra den tid, da høires valgsprog blev formet av den svenske overklasse. Høire har aldri interessert sig noe større for folket. Tiden og forholdene har gjort det umulig for høire å falle tilbake på sine gamle slagord. Sverige er blitt et land med sosialistisk flertall. Det er erobret av folket, og høire er satt utenfor. Derfor kan det norske høire ikke lenger hente sine eksempler fra broderfolket eller søke sine støtter der.

Og hvor det ser sig om i Norden, oppdager de det samme. Høire svinner inn, og mister melodien og takten. En mann i «Sjøfartstidende» sendte igår op et nødskrik til de konservative borgere om å finne et brukelig slagord. Selv hadde han intet forslag å stille. Enn om man forsøkte «Norge for høire»? Når «Aftenposten» ikke liker folket, bør det se å finne en erstatning.

Men fler og fler er med på melodien: Norge for folket, samlende, sterke og seirende ord, plass for oss alle, plass for alle som vil

Mange tidligere høirevelgere har lært sig den nye melodi.

HAM

Arbeiderbladet nr. 207.
5 sept. 1936.

Arbeiderbladet

Organ for Det norske Arbeiderparti

Redaktør
MARTIN TRANMÆL

Redaksjonssekretær
OLAV LARSEN.

Telefon 17250

Centralbord med forbindelse til redaksjonens og ekspedisjonens samtlige avd

Redaksjonen:

Folketeatret, og A. 6 etasje, Nytorvet 2.

Telefoner:

Efter klokken 15½ har redaksjonen følgende forbindelser: 17253, 17254, 17255 (Sportsredaksjonen).

Ekspedisjonen:

Folketeatret, Nytorvet 2.

Bud-ekspeditør (etter kl. 18) telefon 82128

Torshov-ekspedisjon 74133.

Trykkeri og faktor 17250

Arbeidernes Pressekontor:

Folketeatret, 6. etg. Tlf 30480 Centralbord
Telegramadresse: «Arbeiderpresse»

reaksjonære diktaturer i lys av høires historie. Da forstår vi bedre høires sympatier for tyske nazister, østerrikske fascister og spanske opprørere. Og da forstår vi at det er der — hos høire — at vi kommer til å møte folkestyrets farligste motstandere i tiden fremover.

Umistelige verdier

Det er mange som mener at nå høirepressen så demonstrativt fremholder sine sympatier for de fascistiske opprørere i Spania, er det i engstelse for å støte fra sig fascisttilhengere innenfor sine egne rekker.

Dette er ikke riktig. Høires fascistvenlighet er av gammel dato. Den eksisterte før det egentlig var tale om noen fascistisk strømning eller bevegelse i Norge. Da Hitler etter sin maktovertagelse slo ned på den tyske fagorganisasjon, røvet dens eiendeler og lot ledere og aktive medlemmer arrestere og mishandle, het det i høires presse:

Men nu har nemesis rammet den tyske fagorganisasjon. Den har latt sin krukke gå så lenge til vanns at den ikke bare er bitt hankeløs, men er sprukket helt og holdent, revnet totalt.

Året etter kjempet de østerrikske sosialister for folkestyret og demokratiet. De led nederlag. Da telegrammene kom om at arbeiderne i Wien hadde heist det hvite flagg som tegn på overgivelse, het det triumferende i høires presse:

La så være at de (de østerrikske sosialister) i det siste har støttet Dolfuss' politikk og at den avgjørende kamp antagelig kom litt for tidlig på dem. De har selv utfordret skjebnen, de har forberedt og fremmanet klassekampen til det ytterste — og de har fått den. De ligger på sine gjerninger. Det røde flagg er blitt hvitt.

Som en ser er det god sammenheng i høires vurdering av kampen for å bevare folkestyret. For hver gang folkestyret har lidd et nederlig ute i Europa har vårt høire følt det som en triumf for sine egne synsmåter.

De sosialister i Østerrike som kjempet for folkestyret, blev i høires presse endog betegnet som landsforrædere. Vil det komme så langt i Norge at vi som vil bevare stemmerett, meningsfrihet i skrift og tale, organisasjonsfrihet og et fritt rettsvesen, vil bli betraktet som landsforrædere når vi kjemper for å bevare disse umistelige verdier?

Det er et spørsmål som reiser sig hver gang det kommer til en ny avgjørelse mellom demokrati og diktatur.

Vi er ikke av den mening at alle

het det i høires presse:

Men nu har nemesis rammet den tyske fagorganisasjon. Den har latt sin krukke gå så lenge til vanns at den ikke bare er blitt hankeløs, men er sprukket helt og holdent, revnet totalt.

Året etter kjempet de østerrikske sosialister for folkestyret og demokratiet. De led nederlag. Da telegrammene kom om at arbeiderne i Wien hadde heist det hvite flagg som tegn på overgivelse, het det triumferende i høires presse:

La så være at de (de østerrikske sosialister) i det siste har støttet Dollfuss' politikk og at den avgjørende kamp antagelig kom litt for tidlig på dem. De har selv utfordret skjebnen, de har forberedt og fremmanet klassekampen til det ytterste — og de har fått den. De ligger på sine gjerninger. Det røde flagg er blitt hvitt.

Som en ser er det god sammenheng i høires vurdering av kampen for å bevare folkestyret. For hver gang folkestyret har lidd et nederlig ute i Europa har vårt høire følt det som en triumf for sine egne synsmåter.

De sosialister i Østerrike som kjempet for folkestyret, blev i høires presse endog betegnet som landsforrædere. Vil det komme så langt i Norge at vi som vil bevare stemmerett, meningsfrihet i skrift og tale, organisasjonsfrihet og et fritt rettsvesen, vil bli betraktet som landsforrædere når vi kjemper for å bevare disse umistelige verdier?

Det er et spørsmål som reiser sig hver gang det kommer til en ny avgjørelse mellom demokrati og diktatur.

Vi er ikke av den mening at alle høirefolk ønsker en eller annen form for fascistdiktatur i Norge. Vi tror at de fleste av høires menige tilhengere opriktig ønsker å bevare et demokratisk folkestyre og at landet således kan vedbli å være et rolig hjørne i en stormslitt verden. Derimot ser vi hver dag at det er meget sterke krefter innenfor ledende høirekretser som målbevisst undergraver tilliten til folkestyret og det demokratiske samfundssystem. Mellom disse folk og dem som åpent trer frem som nazister er det ingen forskjell. Det er høires gamle frykt for folket som dukker op igjen. Høirepartiet er startet og utviklet i kamp mot folkestyret, i mistillit til det norske folk og i forakt for folkets egne kulturformer. I det årelange arbeid for å få innført demokratisk samfundsstyre og nasjonal selvstendighet var høirepartiet den farlige motstander. Det var mektig — ikke i kraft av tilslutning i folket, men i kraft av den støtte det fikk utenfor landets grenser mot folket.

Det er disse gamle synsmåter som svulmer op igjen nu — båret frem av reaksjonære strømminger utefra og av frykt for den store opmarsj av arbeidsfolket innenfor våre egne grenser.

Vi må se høires sympatier for de

Arbeiderbladet

Organ for Det norske Arbeiderparti

Redaktør

MARTIN TRANMÆL

Redaksjonssekretær

OLAV LARSEN.

Telefon 17250

Centralbord med forbindelse til redaksjonens og ekspedisjonens samtlige avd

Redaksjonen:

Folketeatret, opg. A, 6 etasje, Nytorvet 2

Telefoner:

Efter klokken 15½ har redaksjonen følgende forbindelser: 17253, 17254, 17255 (Sportsredaksjonen).

Ekspedisjonen:

Folketeatret, Nytorvet 2.

Bud-ekspeditor (etter kl. 18) telefon 82128

Torshov-ekspedisjonen 74133.

Trykkeri og faktor 17250.

Arbeidernes Pressekontor:

Folketeatret, 6. etg. Tlf. 30480. Centralbord
Telegramadresse: «Arbeiderpresse»

Hvalfangsten.

Det store spørsmål man står overfor idag er om hvalen skal utryddes eller om man kan bli enig om en regulering — en begrenset fangst og fangsttid — slik at hvalbestanden kan bestå. Man skulde tro at det i en sak av denne rekkevidde ikke skulde herske delte meninger. Spesielt her i landet, for dette er et spørsmål av stor nasjonal-økonomisk betydning. Men også de andre land som er interessert i hvalfangst, og deriblandt Storbritannia, burde forstå at det er uforsvarlig, for ikke å si forbrytersk, å gå til utryddelse av hvalen.

Hos oss er det omsider lykket å skape en folkefront om det så viktige og brennende krav: å få gjennomført en effektiv regulering. Det tok noen tid før man nådde så langt. Mange av dem som har tjent best, har som vanlig vist størst uforstand. Dessuten er det på visse hold høist blandede interesser. Men det må jo være innlysende at selv de som spekulerer i hvalfangst, må innse det fordervelige i hvalbestandens utryddelse — om ikke av samfundsmessige så av personlige grunner.

De som søker sitt levebrød i hvalfangsten, arbeiderne, har selvsagt vært levende interessert i en ordning. Likeledes de distrikter som er så sterkt avhengig av hvalfangst. For øvrig er dette en sak som interesserer og angår det hele folk.

Efter at det mellem partene var opnådd forståelse om en bestemt kvoteordning, gikk sjømannsorganisasjonene aktivt inn for dette standpunkt og søkte herunder samarbeid med sin internasjonale og sine broderorganisasjoner i England. Det ligger i fagorganisasjonens vesen at den trer åpent frem. I dette tilfelle gjaldt det vitale almeninteresser, hvor man burde regne med et helt folks aktive bistand.

Men det blev reist motstand fra kapitalistisk hold i England. Der er det store selskaper som har kryssende interesser. De optrer ikke bare

Nu har sjømannsorganisasjonene efter henstilling av regjeringen avblåst den blokade som blev etablert for en tid siden. Dette er gjort for å hindre at den engelske regjering kan påberope sig *formelle* påskudd til å avbryte forhandlingene. Sjømannsorganisasjonene viser således i en vanskelig situasjon at de tar *allmene* hensyn. Om også andre, og blandt dem den taletrengte Mowinkel, kunde vise en lignende samfundsånd og solidaritetsfølelse. Vi vilde i så fall stå meget sterkere.

Den borgerlige presse har også rettet angrep på statsråd Madsen og utenriksminister Koht fordi de ikke nu er i sine respektive departementer, men på valgagitasjon. De er dog begge innforstått og å jour med det som skjer. Sakene blir behandlet på den mest forsvarlige måte av de regjeringsmedlemmer som under permisjonen skjøtter handels- og utenriksdepartementets interesser. — Hvad er det man så klager over? Er det bare for å lage vrøvl og for om mulig å skape ytterligere vanskeligheter?

for lag er om hvalen skal utryddes eller om man kan bli enig om en regulering — en begrenset fangst og fangsttid — slik at hvalbestanden kan bestå. Man skulde tro at det i en sak av denne rekkevidde ikke skulde herske delte meninger. Spesielt her i landet, for dette er et spørsmål av stor nasjonal-økonomisk betydning. Men også de andre land som er interessert i hvalfangst, og deriblandt Storbritannia, burde forstå at det er uforsvarlig, for ikke å si forbrytersk, å gå til utryddelse av hvalen.

Hos oss er det omsider lyktes å skape en folkefront om det så viktige og brennende krav: å få gjennomført en effektiv regulering. Det tok noen tid før man nådde så langt. Mange av dem som har tjent best, har som vanlig vist størst uforstand. Dessuten er det på visse hold høist blandede interesser. Men det må jo være innlysende at selv de som spekulerer i hvalfangst, må innse det fordervelige i hvalbestandens utryddelse — om ikke av samfundsmessige så av personlige grunner.

De som søker sitt levebrød i hvalfangsten, arbeiderne, har selvsagt vært levende interessert i en ordening. Likeledes de distrikter som er så sterkt avhengig av hvalfangst. For øvrig er dette en sak som interesserer og angår det hele folk.

Efter at det mellom partene var oppnådd forståelse om en bestemt kvoteordning, gikk sjømannsorganisasjonene aktivt inn for dette standpunkt og søkte herunder samarbeid med sin internasjonale og sine broderorganisasjoner i England. Det ligger i fagorganisasjonens vesen at den trer åpent frem. I dette tilfelle gjaldt det vitale almeninteresser, hvor man burde regne med et helt folks aktive bistand.

Men det blev reist motstand fra kapitalistisk hold i England. Der er det store selskaper som har kryssende interesser. De optrer ikke bare som selgere, men også som kjøpere på markedet. Av den grunn vil de gjerne trykke prisene ned, noe som igjen er avhengig av rovdrift, slik at det blir overflod av hvalolje. Dessuten er i hvert fall ett av disse selskaper, Unilever, sterkt interessert i plantefett. Det som for oss er en velferdssak, er for det av helt underordnet betydning.

— — —
Midt under den strid som her oppstår, stiller en del norske profitt-haier som er i fremmed tjeneste, og en del politiske ynkerytter sig på de utenlandske kapitalistselskapers side. Kan de nu få falle sitt eget land og folk i ryggen er de ytterst stortalende og selvtilfreds. Man snakker om å søke sin ære i sin egen skjensel, men her har man denne foraktelige utgave.

Det tyske nazi-agentur som tar sine ordrer fra Berlin, går naturligvis i bresjen. Men det finnes også enkelte borgerlige aviser som ligger på lur efter landets regjering. Den forfekter i forståelse med de interesserte parter en sak som for oss er av overordentlig stor interesse. Og det i forholdet til et annet, et stort og mektig land. Vi står på vennskapelig fot med det. Men allikevel kan det i spørsmål av denne art oppstå meningsforskjell. Det er derfor av viktighet at det ikke blir noen sprekker i den folkefront som er skapt i dette spørsmål.

utenriksdepartementets interesser. —
Hvad er det man så klager over? Er det bare for å lage vrøvl og for om mulig å skape ytterligere vanskeligheter?

"Arbeiderbladet" nr. 204.
2 sept. 1936.

Den måte de borgerlige agitatorer og den alt overveiende del av den norske borgerpresse nu optrer på i Trotski-saken er høist betegnende for den mentalitet og innstilling som er rådende på den front. Man taler i høistemte vendinger om folkestyre. Man gjengir med utsøkt selvtilfredshet de uttalelser som nu er fremkommet om ytringsfriheten og rettsikkerheten i de demokratiske land. Men så snart det blir spørsmål om å håndheve disse goder, da svikter de salvesfulle talere og de politiske skriblere.

Asylretten kan ikke løsrives fra de forpliktelser som påhviler et demokratisk land og folk. Riktignok er det etter verdenskrigen foretatt en betydelig begrensning som vi dessverre ikke kan overse. Men vi skal allikevel betrakte det som en æressak så langt det står i vår makt å hevde folkestyrets bærende tanke — ikke bare ved bestemte høitidelige anledninger, men i handling.

Spørsmålet Trotski har stilt oss på prøve. De borgerlige partier svek da de hadde all opfordring til å vise en smule høsinn og at folkestyret forplikter, selv om det kan skape en del ubehageligheter og ulemper. Nu roser derimot Mowinkel sig av at han og hans regjering nektet Trotski opholdstillatelse. Og høire kjører op med Hambro som søkte å lage bølger i stortinget efter at Trotski var kommet hit op. Oxfordmannen uttalte under behandlingen av den interpellasjon han fremmet bl. a. følgende:

«Det er ikke Trotski som har søkt om innreisestillatelse, med den anførsel at han var syk og måtte på sanatorium, det er Det norske arbeiderparti og den faglige landsorganisasjon som gjennom sine tilitsmenn har søkt en basis for politisk virksomhet og propaganda.»

Dette er en usannferdighet. Det var Trotski som på eget initiativ søkte om innreisestillatelse. Hambro hadde anledning til å skaffe sig opplysning om de faktiske forhold. Men han som på grunn av sin sykdom mann, foretrakk å skrive. Trotski har også i retten bekreftet at det var ham som på grunn av sin sykdom og sin stilling i Frankrike uten noen som helst henvendelse herfra søkte om et fristed i Norge. Enda sender Høires pressekontor ut en artikkel, hvori det gjengir sin førers usannferdigheter i stortinget. Dette parti har således like liten respekt for rettsskaffenhet og sannhet som for folkestyret og dets forpliktelser

Tonen i den utenlandske borgerpresse er en ganske annen enn i vår egen. Men så idé- og prinsipløse, så negative og evneløse er våre borgerlige partier nu at de skal gjøre Trotski-saken og krenkelsen av et demokratisk prinsipp til det centrale i valgkampen. Så dypt er de altså sunket, og på et slikt grunnlag inn-

biller de sig at de skal holde arbeiderpartiet stangen!

En nazibande har tatt sig selv til rette. Den har forfalsket angivelig offentlige papirer, gitt sig ut for politi og begått innbrudd. Disse gangstere blir formelig forherliget i visse borgerlige aviser og undskyldt i andre. Hvis denne selvtektsmetode blir tolerert, er vi ikke lenger en rettsstat. Men hvilken rolle spiller slike hensyn i disse tider! De går jo så vidt de skribenter som feller krokodilletårer fordi vi skal ha skadet vårt forhold til andre land, at de formelig påkaller fremmed innblanding. Unionsånden, feigheten og kujonaktigheten er fremdeles levende i visse kretser. Det er derfor all grunn for folket til å være aktpågivende og parat til å slå en dyst for folkestyret og de rettsprinsipper det er bygd på.

Arbeiderbladet nr. 199
27 aug. 1936.

Fascismens håndlangere.

Si mig hvem du omgås og jeg skal si dig hvem du er, sier et gammelt ordtak. Men kan med like så stor rett forme ordtaket slik: Si mig hvem du forsvarer og solidariserer dig med og jeg skal si dig hvor dine tanker, interesser og sympatier er.

Høirepressen har fremstilt alle overgrep og enhver undertrykkelse i de kapitalistiske land i de mest gylne farver. Ja, selv de fascistiske og nazistiske fremstøt i Italia, Tyskland og Østerrike og som har hatt voldsdiktaturet som mål, er blitt forsvart på det varmeste. Høire i disse land har også ydet de fascistiske og nazistiske partier den støtte som var nødvendig for å få makten.

Arbeiderklassen som har kjempet på forfatningens grunn, er blitt fremstilt som desperados. Alle de røverhistorier som de reaksjonære og fascistiske aviser og telegrambyråer har sendt ut, er blitt gjengitt på fremtredende plass og med sensasjonelt utstyr i høires presse.

I Finland fremtrådte fascismen under navnet Lappobevegelsen. Den var rå og brautende og hadde også en tydelig brodd mot vårt land. Stormannsgalskap er for øvrig et felles trekk for alle fascistiske partier. Men allikevel stilte den norske høirepresse sig ytterst velvillig. Den har ingen hemninger når det gjelder å gjøre rakkertjeneste for andre, selv om det går ut over vårt lands ære.

Da det fascistiske Italia overfalt det etiopiske folk, merket man ingen ekte indignasjon. Man benyttet tvert imot denne anledning til militaristisk agitasjon. Folkeforbundets nølende og vaklende optreden og de økonomiske sanksjoners virkningsløshet blev hilst med åpenbar skadefrohet. Dypere stakk ikke respekten for Etiopias kamp for sin selvstendighet og interessen for det kollektive sikkerhetssystem.

I forholdet til Spania ser man noe av det samme. De generaler som har reist sig mot landets lovlige styre og som benytter sig av de beryktede fremmedlegionærer og av tysk og italiensk støtte og hvis mål er et militærdiktatur efter fascistisk mønster, blir likefrem forherliget i høirepressen, spesielt i høires mest utbredte organ, «Aftenposten». De meldinger som oprørerne sender ut og den «reportasje» som Tysk telegrambyrå driver, blir gjengitt med forkjærlighet og med det mest tendensiøse utstyr i denne presse. Oprørernes seier vil i tilfelle ikke bare bety en ny lidelseshistorie for det spanske folk, men vil i betydelig grad også øke den fascistiske og nazistiske innflytelse i Europa, noe som igjen betyr en veldig skjerpning av krigsfaren. Allikevel stiller høires presse og endog en

Fascismens håndlangere.

Si mig hvem du omgås og jeg skal si dig hvem du er, sier et gammelt ordtak. Men kan med like så stor rett forme ordtaket slik: Si mig hvem du forsvarer og solidariserer dig med og jeg skal si dig hvor dine tanker, interesser og sympatier er.

Høirepressen har fremstilt alle overgrep og enhver undertrykkelse i de kapitalistiske land i de mest gylne farver. Ja, selv de fascistiske og nazistiske fremstøt i Italia, Tyskland og Østerrike og som har hatt voldsdiktaturet som mål, er blitt forsvart på det varmeste. Høire i disse land har også ydet de fascistiske og nazistiske partier den støtte som var nødvendig for å få makten.

Arbeiderklassen som har kjempet på forfatningens grunn, er blitt fremstilt som desperados. Alle de røverhistorier som de reaksjonære og fascistiske aviser og telegrambyråer har sendt ut, er blitt gjengitt på fremtredende plass og med sensasjonelt utstyr i høires presse.

I Finnland fremtrådte fascismen under navnet Lappobevegelsen. Den var rå og brautende og hadde også en tydelig brodd mot vårt land. Stormannsgalskap er for øvrig et felles trekk for alle fascistiske partier. Men allikevel stilte den norske høirepresse sig ytterst velvillig. Den har ingen hemninger når det gjelder å gjøre rakkertjeneste for andre, selv om det går ut over vårt lands ære.

Da det fascistiske Italia overfalt det etiopiske folk, merket man ingen ekte indignasjon. Man benyttet tvert imot denne anledning til militaristisk agitasjon. Folkeforbundets nølende og vaklende optreden og de økonomiske sanksjoners virkningsløshet blev hilst med åpenbar skadefrohet. Dypere stakk ikke respekten for Etiopias kamp for sin selvstendighet og interessen for det kollektive sikkerhetssystem.

I forholdet til Spania ser man noe av det samme. De generaler som har reist sig mot landets lovlige styre og som benytter sig av de beryktede fremmedlegionærer og av tysk og italiensk støtte og hvis mål er et militærdiktatur etter fascistisk mønster, blir likefrem forherliget i høirepressen, spesielt i høires mest utbredte organ, «Aftenposten». De meldinger som oprørerne sender ut og den «reportasje» som Tysk telegrambyrå driver, blir gjengitt med forkjærlighet og med det mest tendensiøse utstyr i denne presse. Oprørernes seier vil i tilfelle ikke bare bety en ny lidelseshistorie for det spanske folk, men vil i betydelig grad også øke den fascistiske og nazistiske innflytelse i Europa, noe som igjen betyr en veldig skjerpning av krigsfaren. Allikevel stiller høires presse og endog en god del av bondepartiets presse og enkelte venstreaviser sig til tjeneste.

Denne presse har altså truffet sitt valg. Den har stilt sig på reaksjonens, fascismens og voldsdiktaturets side. Stillingen er da også like klar som alvorlig for alle dem som holder på fred og frihet som er uløselig knyttet til folkestyrets oprettholdelse og seier.

Arbeiderbladet

Organ for Det norske Arbeiderparti

Redaktør
MARTIN TRANMÆL.

Redaksjonssekretær
OLAV LARSEN.

Telefon 17250.

Centralbord med forbindelse til redaksjonens og ekspedisjonens samtlige avd.

Redaksjonen:
Folketeatret, oppg. A, 6. etasje, Nytorvet 2.

Telefoner:
Efter klokken 15½ har redaksjonen følgende forbindelser: 17253, 17254, 17255 (Sportsredaksjonen).

Ekspedisjonen:
Folketeatret, Nytorvet 2.
Bud-ekspeditør (etter kl. 18) telefon 82128.

Torshov-ekspedisjonen 74163.

Trykkeri og faktor 17250.

Arbeidernes Pressekontor:
Folketeatret, 6. etg. Tlf. 30480. Centralbord.
Telegramadresse: «Arbeiderpresse».

Forbryterske manøvrer.

Det er fremgang og opdrift på alle områder. Jordbruket er atter gjort lønnsomt. Nye tiltak er satt igang i håndverk og industri. De eldre foretagender har gått til betydelige utvidelser. Arbeidsløsheten er bragt ned fra 150,000 til 75 a 80,000. Det såkalte rasjonerte arbeid er praktisk talt ophørt. Den trykkende gjeldsbyrde på jordbruket og kommunene står i avviklingens tegn. Vi er igjen et folk på marsj fremover. Men vi må videre. Det vilde være den rene galskap om man nu stanset på halvveien. Derfor må folket fornye og forsterke sin tillits-erklæring til arbeiderpartiet.

Høire som aldri har gjort annet enn å bremse mot all utvikling er gretten overfor dette omslag. Det høire derfor er optatt med, er om mulig å bringe en kjelke iveien for den nyorientering som er skjedd og som har bragt så gledelige resultater. I et slikt tilfelle er høire ikke så nøieseende i valg av midler. Unionshøire har også en historie som fremdeles kaster skygger over partiet. Det så vi tydeligst da landet fikk sin første arbeiderregjering. Den tiltrådte sitt viktige og krevende arbeid i kraft av folkets vilje. Men finansdiktaturet satte med aktiv støtte av høire bukkebein for dens virksomhet. Bondepartiet gikk straks i spann med høire, og venstre blev vettskremt slik at også det parrerte ordre fra finanskapitalistisk hold.

Høire og dets mestre innen kapitalistklassen har hittil ikke våget noe lignende overfor den nye arbeiderregjering. Dertil er dens stilling innefor folket for rotfestet. Men finansdiktaturet og dets politiske lakeier er dog i virksomhet. Dette har kommet uhyggelig klart frem i forbindelse med renteskatten.

Den blev vedtatt med stort flertall i stortinget. Foruten arbeiderpartiet stemte hele bondepartiet og nesten hele venstre for den. Høire var imot.

skuddene ned med sikte på valget. Kan man ikke gjøre annet, skal man rive ned og ødelegge for dem som står midt oppe i det byggende arbeid, det folket er så brennende interessert i.

Men denne sabotasje som nærmer sig det rene forræderi, skal også bedømt efter fortjeneste. Det tør vi love høire som er uforbederlig over for landets selvstendighets- og velferdspolitik.

Slary.

«Nationen» forteller idag at Ystgaard blev vraket som stortingskandidat i Nord-Trøndelag på grunn av sin bondevennlighet. Dette er imidlertid i den mest oplagte strid med de faktiske forhold. Ystgaard er som bekjent ikke stortingsmann, og kunde derfor ikke vrakes. Men det måtte i tilfelle en annen for at Ystgaard skulde kunne stilles. Vi mener at det vilde ha vært politisk riktig og forsvarlig. Men nominasjonsmøtet så anderledes på dette spørsmål. Møtets flertall vurderte stillingen nærmest personlig og ikke saklig, det vil si politisk.

Denne nominasjon har intet med vår krisepolitikk å gjøre. Den er enstemmig godkjent av alle fylkesmøter og av vårt landsmøte. «Nationen» har også fulgt såpass med at den er klar over dette forhold. Dens skrivemåte må derfor karakteriseres som uredelig og tarvelig.

Bladet undser sig heller ikke for å servere en løgnhistorie om at Nygaardsvold blev angrepet for sin jordbrukspolitikk på nominasjonsmøtet i Sør-Trøndelag. Vårt parti i dette som i de øvrige fylker står helt bak regjeringen i den politikk den har ført. Det ligger således intet til grunn for mistenkeliggjørelsen av Nygaardsvold.

I stil med sin øvrige nazi-reportasje forteller enn videre bladet at i tilfelle arbeiderpartiet får flertall vil Ystgaard bli den første som vil bli ofret. Litt senere kommer turen til Nygaardsvold. Nazi-organet fortalte i vår at statsministerens sykdom var politisk! Av samme kaliber er «Nationen»s meddelelser og forlydender.

Lørdag 22. august 1936.

Været.
Varsel for Oslo søndag: Bris omkring vest, overveiende pent vær.

IDAG:

Det er uenkelig å bygge bro mellom

Verd!

Quislings opfordring TIL STATSKUP

Verd!

Med brask og bram forkynner Nasjonal Samling at føreren Vidkun Quisling har sendt kongen en opfordring til personlig å gripe inn i rikets politikk.

Skrivelsen er så forvrøvet at den unektelig frister mest til humoristisk behandling. Regjeringen beskyldes for samtidig å lefle med Sovjet-Samveldet og med Trotski som sovjetmyndighetene bekjemper på liv og død. Regjeringen og dens parti beskyldes for å ha samtykket i at Trotski har «gjort Norge til basis for den 4. kommunistiske internasjonale som står under hans ledelse». Som ethvert politisk orientert menneske vet, ønsker Det norske arbeiderparti internasjonal sosialistisk samling og ikke ytterligere splittelse gjennom en ny «internasjonal». Det påstås at «det marxistiske regjeringspartis politikk» står «stikk i strid med ønsket hos 99 procent av det norske folk». Da må det være en lek å feie et slikt parti vekk ved høstens valg, — bare ubegripelig at det i 1933 fikk 500,526 stemmer.

Henvendelsens hovedformål er å bevege kongen til å sammenkalle et overordentlig storting for å få Trotski utvist og regjeringen styrtet. To fluer med et snekk. Det henvises til grunnlovens § 69: «I overordentlige tilfelle har kongen rett til å sammenkalle stortinget utenfor den almindelige tid». «Kongen» er imidlertid ikke den personlige kongen, men kongen i statsråd, og det heter i grunnlovens § 31: «Alle av kongen utfordigede beslutninger skal, for å bli gyldige, kontraseres». Føreren innbiller sig vel ikke at noe medlem av den nuværende regjering vilde kontraserne en innkallelse av stortinget i dette øyemed? Kongen måtte derfor først skaffe sig en ny regjering. Utvilsomt vilde Quisling straks være villig til å mota kallelsen, men hvem skulde kontraserne utnevnelsen av hans ministerium?

Dog, spøk til side!

I virkeligheten opfordrer Quisling den personlige konge til å begå statskup, og det umiddelbart forut for et stortingsvalg hvor velgernes flertall på lovlig måte kan felle den sittende regjering, hvis de misbilliger dens politikk.

Selvfølgelig er opfordringen latterlig, selvfølgelig vil en så lojal mann som kong Haakon ikke et øieblikk føle sig fristet til en slik eventyrpolitikk.

Men det er en alvorlig sak at en offiser og tidligere forsvarsminister opfordrer kongen til statskup, med en tydelig trusel om at situasjonen ellers «kan utvikle sig til at innbyggerne selv vil optre til forsvar for rettsordenen og de grunnleggende prinsipper som samfundet er bygd på».

Det er en alvorlig sak at en embedsmann erklærer at det parti hvis fører han er, «har konsekvent nektet å anerkjenne» den nuværende regjering «som landets lovlige regjering». (Hvordan kan en N. S.-mann da motta f. eks. en utnevnelse av denne regjering?)

Det er en alvorlig sak at en embedsmann retter en rekke grove beskyldninger mot regjeringen og dens enkelte medlemmer.

Uansett at skrivelsens sanne hensikt er valgpreklame for N. S., bør regjeringen snarest mulig oversende skrivelsen til riksadvokatens prøvelse. De straffebestemmelser som formentlig navnlig kommer i betraktning, er følgende:

§ 98: «Den som søker å bevirke eller å medvirke til at rikets statsforfatning ved ulovlige midler forandres, straffes med hefte i minst 5 år.»

«Statsforfatningen» omfatter ikke bare den skrevne grunnlov, men hele den rådende statsskikk. Norge har i over 50 år hatt parlamentarisk styresett, og det forslag Quisling stiller kongen, kan ikke gjennomføres uten brudd på den faktiske, den levende forfatning, forresten heller ikke uten brudd på grunnlovens bud om kontrassignatur.

§ 130: «Med bøter eller med hefte eller med fengsel inntil 1 år straffes den, som mot bedre vidende offentlig tillegger noen av statsmakterne eller en annen offentlig myndighet handlinger, som de ikke har foretatt, eller gir en vill-ledende fremstilling av de omstendigheter, hvorunder eller den måte hvorpå de har handlet, eller som medvirker hertil.

Er den uriktige påstand fremført i hensikt å skade vedkommende myndighet i det almindelige omdømme, kommer samme straff til anvendelse, også når påstanden er fremført av grov uaktsomhet» osv. At skrivelsen har denne karakter overfor regjeringen, er utvilsomt; spørsmålet blir bare om beskyldningene er fremsatt «mot bedre vidende», eller om Quisling er så konfus at han ikke skjønner bedre.

§ 135: «Med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 1 år straffes den som utsetter den almindelige fred for fare ved offentlig å forhåne eller ophisse til hat mot statsforfatningen eller noen offentlig myndighet eller ved offentlig å ophisse en del av befolkningen mot en annen, eller som medvirker hertil.»

Skrivelsen forhåner eller opphisser til hat mot regjeringen; det tvilsomme er bare om den «utsetter den almindelige fred for fare» — riksadvokaten vil kanskje finne den for latterlig til å kunne volde fredsforstyrrelse.

Det kan tilføies at N. S. og dens blad utvilsomt i sin omtale av N. S.-gangsterne overtredet forbudet i § 140 mot å «forherlige» en straffbar handling.

Hovedsaken er naturligvis Quislings opfordring til kongen om å begå statskup. Den bør ikke passere upått.

JOHAN SCHARFFENBERG.

Et rikt makrellfiske

foregår nu langs Sør-Jæren. Det er hovedsakelig stangfiske, men båtene får fra 200 til 400 makrell pr. båt. Prisene er bra.